

בלפולא דאורייתא

פנינים משיעורי הגאון רבי רפאל סויד שליט"א

ראש כולל שערי דעה

פרשת פיקודי תשפ"ד

גיליון מס' 14

ברכת חכם הרזים באירועים ציבוריים

טענה אחת משלל הטענות שנכתבו בעלון זה, אבל את המכלול קשה לפרוך, שהדבר בלתי סביר בעליל שהיו שישים ריבוא במעמדות אלו, וכדלהלן.

א. לפי תוצאות הבחירות המוניציפאליות האחרונות, שהתקיימו בי"ח אדר א' בשנה זו, שכל המפלגות החרדיות יחד קיבלו כשש מאות אלף קולות, וכמובן שמחצה זכרים ומחצה נקבות, והנשים כמעט ולא הגיעו לאירועים הנז', ועצרת המיליון התקיימה לפני עשור בדיוק, כך שכמעט כל מי שהשתתף כילד באירוע, כיום כבר בעל זכות הצבעה, ואמנם מתו אנשים מסוימים, אבל כמובן לא באותו יחס כלל, נשהרי לא מתים יותר מאלפיים אנשים חרדים בשנה, שבבני ברק נפטרים כשמונה מאות איש בשנה, ומספר גבוה יותר בירושלים, ובשאר הישובים החרדים האחרים, הציבור צעיר יותר, ממילא מדובר בערך בכאלפיים איש בשנה, מה שאומר שבסה"כ נפטרו בעשור האחרון כעשרים אלף חרדים לכל היותר וכידוע הגיל החציוני בציבור החרדי הוא שש עשרה, כלומר שחצי מהחרדים מתחת לגיל שש עשרה, ומגיל שישים וחמש, עד גיל מאה ועשרים מדובר סה"כ על שלושה אחוזים מהאוכלוסייה החרדית, ואמנם אפשר לצרף את מי שלא מצביע בבחירות כהוראת רבותיו, וסתם אנשים שלא הצביעו, אבל כמובן ישנם אנשים רבים שמסיבות טכניות כאלו ואחרות לא השתתפו בעצרת המיליון, וכן זה מיישב את כל אותם אלו שלא מצביעים מסיבות טכניות כאלו ואחרות, שהרי מאה אחוזי הצבעה, אבל באותה מידה ישנם אנשים שעובדים בשלל עבודות חיוניות, או שהם חולים וכדו', ולא יכלו להשתתף באותם אירועים.¹

ב. הנה המקום גדול בישראל עריכת הופעות הוא בגני יהושע, שבמקסימום יכולים להשתתף 60,000 איש, וזה באופן ממוספר עם כרטיסים, ולא לפי הערכות, וכל אחד יודע מה גודל השטח העצום של הדשא בגני יהושע בתל אביב, וכעת יחשוב הקורא האם בכניסה לירושלים, עמדו כפול עשר ממספר זה.

הנה בשנים האחרונות עלה לדיון האם ניתן לברך ברכת חכם הרזים שנתקנה על ראיית שישים ריבוא מישראל [עי' ברכות נח,א], ודבר זה עלה לדיון בבית המדרש, ב"עצרת המיליון" על גזירת הגיוס שהתקיימה בשערי ירושלים ברח' אדר א' תשע"ד, וכן בהלוויית מרן הגר"ע יוסף זצ"ל בשנת תשע"ד, ומרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל בשנת תשפ"ב, והיו רבים וטובים שבירכו, וזאת משום שהסתמכו על הערכת המשטרה שיש במקום שישים ריבוא, אך מאידך מרן רה"י הגרא"ל שטיינמן זצ"ל ויבלחט"א מרן הגר"ד לנדו שליט"א לא בירכו ברכה זו, וכן הגרא"י סולובייצק שליט"א לא הסכים לברך, ועזב את העצרת כשהתחילו לברך ברכה זו.

وهיו שפקפקו בזה משום שצריך לראות בפועל את השישים ריבוא, ולא רק להשתתף באירוע שיש בו שישים ריבוא, ומאידך יש מהפוסקים שטענו שאי"צ לראות בפועל, וכן האם נשים וקטנים מצטרפים לחשבון, והאריכו בזה בספרי זמננו, ראה בספר חכם הרזים כהלכתו לידידי הרה"ג י. זילבר שליט"א, ובגם אני אודך ענייני חכם הרזים ואכמ"ל.

והנה זה פשוט וברור שאם אדם בירך על 599,999 אנשים, הוי ברכה לבטלה, וא"כ מי יקח על עצמו סיכון של ברכה לבטלה, ואמנם יש מי שאומר שמספיק אומדנא כדי לברך, שהלא אדם לא יכול לספור שישים ריבוא, אלא בהכרח שנתן עפ"י אומדנא, אולם ע"ז י"ל שנתקן באופן שבוודאות יש שישים ריבוא, דהיינו שעפ"י הערכות יש הרבה יותר משישים ריבוא.

כעת נדון מבחינה מציאותית, האם יתכן שהיו באירועים אלו שישים ריבוא, ולענ"ד הדבר פשוט וברור שלא יתכן שהיו באירועים אלו שישים ריבוא, וכל הנתונים שכתובים להלן מגובים במסכמים רשמיים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ושל מרכז המידע והמחקר של הכנסת, והרוצה לקבלם יפנה לכתובת המייל הכתובה בסוף העלון, והיו כאלו שינסו לפרוך

¹ והנה הגידול הטבעי החרדי הוא כארבעה אחוזים בשנה, וחשוב להבין איך נמדדת הדמוגרפיה החרדית, שהלא לכא"ו אם לכל אדם יש עשרה ילדים [כיום הממוצע במשפחה חרדית 6.6 ילדים], הרי שבמהלך שישה דורות, שבהם יש לכל אחד עשרה ילדים, יהיו לאדם מיליון צאצאים, נאם יש לו שבעה ילדים בכל דור, יהיו לו לאחר שישה דורות 132000 צאצאים, פער של קרוב לתשע מאות אלף, וא"ת אם כן מדוע החרדים לא מונים מיליארדים רבים, א' כמו שכתבנו שאם יש לאדם שבעה ילדים המספר הוא אחר, והממוצע הוא פחות מזה, אולם אף המשפחות הברוכות ילדים, לא יביאו לעולם מיליון צאצאים, כי הצאצאים נספרים הרבה פעמים, ולדוגמא אדם שאומר שהוא דור עשירי לחתם סופר, יש לו בדור של החת"ס, עוד 1023 סבים

ג'. הנה לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשנת תשע"ד היו בישראל 7,000 אוטובוסים של תחבורה ציבורית, ועוד 5,000 אוטובוסים של חברות פרטיות, בסה"כ 12,000, ואם נכפיל זאת בחמישים, מגיע לשישים ריבוא, אולם כמובן שלא כל קווי האוטובוס בישראל הושבתו, ואף לא מחציתם, ואף לא רבע מהם, ובמקרה המקסימלי כל חברות ההסעה הפרטיות שועברו לענין זה, דהיינו בסה"כ 250,000 איש, וכמובן שאף לא הגיעו 5,000 אוטובוסים, שהרי לא היה להם מקום לחנות, וזה משום שכל אוטובוס ממוצע הוא בגודל של 12 מטרים על 3 מטרים, מה שאומר שבשביל חנייה של 5,000 אוטובוסים, צריך חניון של 180 דונם, כמובן לא כולל מעברים וכדו', וכדי לסבר את האוזן נאמר שמדובר בגודל של 720 בניינים ממוצעים, כלומר בגודל של כמה שכונות גדולות בבני ברק, ואם האוטובוסים חנו בכביש בגין בירושלים, על ששת הנתיבים בשני הצדדים, הרי שהם תפסו כביכול שטח של יותר משמונה קילומטרים, מה שלא יתכן במציאות כביכול, שהרי זה יותר מכל ארכו של כביש בגין בירושלים.

ד'. נתוני מרכז המידע והמחקר של הכנסת מוכיחים שבין השנים תשס"ט תשע"ד גדל מספר החרדים מכס"כ 700,000 לכס"כ 1,100,000, מה שאומר שבתשע"ד היה לערך כ-900,000 איש, וההגדרה חרדים היא מאוד מרחיבה, שכל מי שלמד במוסד חרדי כל שהוא בילדותו נחשב חרדי, מה שכולל רשתות קירוב למיניהם, וכן את שלל הנושרים ל"ע, ונכמו בנתוני המתגייסים שמפרסמים שהתגייסו אלפי חרדים, בעוד כל אחד יודע, שהמספרים לא קשורים למציאות, וההסבר הוא בגלל ההגדרה המרחיבה מיהו חרדי וממילא כדי שיהיו שישים ריבוא בעצרת המיליון, צריכים שכל הזכרים מיום לידתם ועד גיל מאה ועשרים יבואו, ועוד מאה וחמישים אלף נשים, מה שכמובן לא יתכן.

ה'. והנה כל אחד מבין שכמעט ולא השתתפו בעצרת המיליון ילדים מתחת לגיל חמש, ויש לדעת שמכיוון והגיל החציוני של החרדי הוא 16, ממילא רבע מהציבור החרדי הוא מתחת לגיל חמש, כלומר שמתוך ה-500,000 גברים חרדים, 125,000 ילדים כמעט ולא הגיעו.

ו'. ורבים הטוענים שהנה המשטרה אמרה שהיה מספר גדול ומדוע שתשקך בענין זה, ואדרבה מכיון שהם שונאים חרדים, מסתמא המספר האמיתי הוא גבוה הרבה יותר, ראשית יש לדעת שמשטרה לא מוציאה מספרי מפגינים כבר לפני שנים רבות, וכל הערכות שמתפרסמות בשם המשטרה הם לא ממקורות רשמיים, אלא כביכול מהדלפות, שאין שום דרך לוודא את אמינותם, ועוד שאדרבה יש למשטרה אינטרס לומר שהיא הצליחה לנהל אירוע גדול יותר בהצלחה, וכן לעיתים לרצות את המארגנים שהם עובדים איתם בשיתוף פעולה.

ז'. והנה בעצרת החצי מיליון שהתקיימה בשנת תשנ"ט מול בית המשפט העליון בירושלים, התפרסם ג"כ על מספר עצום, שמעתי מחכ"א שבדק סרטון שצילם אדם שהיה במסוק, וסרק אדם אדם, והגיע לכמאה אלף איש בלבד.

ח'. מי שהיה באירועים גדולים כמו באיצטדיון ביד אליהו בתל אביב זוכר שלהתפנות מאירוע זה של חמישה עשר אלף איש לוקח לפחות כחצי שעה, מרוב הדוחק הגדול, מה שאומר שלפנות אירוע של שישים ריבוא אמור לקחת למעלה מעשר שעות, וכמובן שכולם זוכרים בעצרת המיליון שלאחר כשעתיים הכבישים התפנו, ואמנם מדובר על מקום יותר גדול, שקל יותר להתפנות ממנו, אולם מאידך גיסא ככל שמדובר בציבור גדול

יותר, הפנוי מכפיל את עצמו במכפלות גדולות, כיוון שהתשתיות אל מסוגלות לשנע כזו כמות בזמן כ"כ קצר.

ט'. ובהלוויית מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל היו שחיטתו את כל תושבי בני ברק גברים נשים וקטנים באופן בסיסי, שכולם נספרים, והוסיפו עליהם את הציבור החרדי מכל הארץ, אולם מבחינה הלכתית בוודאי שאי אפשר לצרף את מי שנמצא בביתו, דאטו כל אדם שנמצא בירושלים ביום שגרתי יכול לברך חכם הרזים, שהרי יש בעיר שישים ריבוא, ובוודאי הכוונה רק את מתכנסים במקום אחד, ואנשים שנמצאים בבית לא נחשבים התכנסות.

י'. ובהלוויית מרן הגר"ח ק כזכור לא הותרה כניסה לבני ברק אלא באוטובוסים, ולפי המספר הרשמי של האוטובוסים והרכבות שהתפרסם ע"י משרד התחבורה, לא הגיעו יותר מ-75,000 איש, ואמנם יש את תושבי בני ברק עצמה, שמונים יותר מ-200,000, וכן יש עוד עשרות אלפי אנשים שהצליחו להגיע מערים הסמוכות לבני ברק, וכן עוד עשרות אלפים שהגיע לילה קודם, אבל עדיין לא מדובר בשישים ריבוא, ואף לא מתקרב לזה.

יא'. ויש הטוענים שבהלוויית מרן הגר"ע יוסף יש לחשב את כל המסורתיים והציבור הדת"ל שהגיע בכמויות גדולות, אולם מאידך גיסא היו רבים בתוך המגזר החרדי שלא באו, וישיבות שלמות שרוב הבחורים נשארו בישיבה, וזה מקזז את השני. י"ב. וישנה טענה נוספת שהלא ישנם חרדים רבים שהוא אנשי חו"ל ומגיעים לארץ, ואותם לא מחשבים בספירה הרשמית, וזה נכון אבל מדובר יחסית במספרים נמוכים, ומנגד ישנם חרדים ישראלים שנמצאים בחו"ל, אמנם לא באותה כמות, אבל גם את זה יש לחשב.

י"ג. ולדוגמא בל"ג בעומר במירון בעבר פרסמו שמדובר באירוע של כחצי מיליון איש, אולם בשנים האחרונות שרוב ככל הציבור עולה באוטובוסים, הדבר ניתן לספירה, ובמשך כל יום ההילולא לא עולים יותר מ-200,000 איש, למרות הגידול הטבעי בלעה"ר.

י"ד. ויש לדעת שראיית האדם בענין זה מאוד מתעתעת, ולצורך המחשה נכתוב שהרי אם באותו תא שטח תהיה כמות מסוימת של אנשים, ולאחר מכן יצאו חציים, ויעמדו הציבור בצורה יותר מרווחת, הדבר כמעט לא יהיה ניכר בתמונות שמצלמות מלמעלה, והרי לן פער של פי שניים, באופן שהדבר אינו מורגש כלל.

ט"ו. בערב ר"ח שבט תשפ"ד התקיימה בכותל המערבי תפילת יום כיפור קטן עם משפחות החטופים, ובתקשורת התפרסם שהיו 100,000 איש, וכן בתמונות רואים את כל רחבת הכותל מלאה עד אפס מקום, גם בחציה העליון, ושאלתי את מארגן העצרת י. ביכלר כמה אנשים היו, ואמר שהיו בסה"כ 23,000 איש, וזה באופן ממוספר, מכיוון שלכותל יש שלוש כניסות, ודאג שיספרו כמה יש בדיוק, וכמובן שאין לו אינטרס לומר מספר נמוך, ללמדך עד היכן מגיע הפער בין המספר האמיתי למספר שמתפרסם, ועתה יחשוב הקורא האם יתכן שבעצרת המיליון היו כפול שלושים מרחבת הכותל כשהיא מלאה לחלוטין.

לע"נ חנון קלרה בת פלחה ע"ה

לתגובות והערות ולהצטרפות לקבלת העלון

במייל zx0527103930@gmail.com